

THINK NAMIBIA
Sustainable Forest
Management

LIYENDITO LIKUNGO NTJITWE

LIFANO #4

Likungo ntjitwe - Likungo ntjitwe ku tanta ashi ntjitwe oyo ya karo mu livhu lya mpongatano omo va takamitanga vantu vavene ntjitwe na shitambo sha ku tjindja mparukito ya vantu. Makungo ntjitwe kwa gha dimbururanga na ku gha pulitira munda ya veta ya likungo ntjitwe ya mwaka wa 2001, na vitambo vino:

- Kusheshupita ruhepo na kutjindja maparu gha vantu, va tungo ku mambo
- Ku tamununa veta da pampo, da livhu lya mpongatano
- Kuwapukurura mparukito dontjiitwe nonkarapamwe pakukeepera nawa

LIYENDITO LIKUNGO NTJITWE

Liyendito likungo Ntjitwe (LLW)

Mbunga oyo ya kareropo vatungi mu mukunda, mwa ku yendita viviyauka vya likungo ntjitwe.

UNANKONDO NA VIRUGHANA VYA LIYENDITO LIKUNGO NTJITWE

Liyendito likungo ntjitwe shina ku gwaninata sha likungo ntjitwe kutwara **mu veta yalikungo ntjitwe ya Namibia** ya mu mwaka wa 2001. Liyendito likungo ntjitwe kwa pitiranga kutwara mu lidiviveta lya likungo ntjitwe na mafanayikoghano gha likungo ntjitwe.

LITULITOPO LIYENDITO LIKUNGONTJITWE

Liyendito likungo ntjitwe ku litoghorora mu shigongi sha ku hulita mwaka (AGM). Vantu va va pulitira va toghore mu liyendito ntjene vana tikitamo vina kugwanita vino:

- Mutungi wa pa mukunda
- Mwaka dendi ditike 18 shikandwite
- Vana hepa kuyiva ku varura na kutjanga

Mu Liyendito ntjitwe ku karamo mwaka ntatu (3) kuvhura va ka mu toghore rwauviri ntjeneshi shinema shendi shinapu.

MULYO WA LLW

- 1 Vina kugwanita vya mu ku nyatera likuyuvho likungo ntjitwe.
- 2 Kutapa mpito da ku gwanekera na maruha yenditi gha kushuva-shuva.
- 3 Kukevera na ku tikitamo vina kugwanita kutwara mu veta na ndjetitito marunone.
- 4 Ku wapukurura rughanito marunone mu ndjira da ku vyukilira.
- 5 Kuyendita vimaliva ku kwateramo vatungimo.
- 6 Ku kengera litikitomo viviyauka vya mafanayiko ghano gha likungo ntjitwe.

Lighanofanayiko lya likungo ntjitwe shina kugwanita shimwe mu ku tjangita likungo ntjitwe. Lyalyo ku fwaturura na ku negheda mafanayiko na virughana vya vikungo ntjitwe, rambangako na vitambo na livaruro runone.

VAHAMENI VALIYENDITO LIKUNGO NTJITWE NA VITUMBUKIRWA VYAVO

Liyendito likungo ntjitwe kwa kara maruha kutwara mu likungo ntjitwe.

Mukashipunauto na mwanuke wa Mukashipunato

Kukengera viviyauka vya likungo ntjitwe na kutapa vitundwamo ku vahameni na ku maruha peke.

Mupunguli vimaliva na Mupungulighona vimaliva

Kutambura nakupungura vimaliva navintje kukwateramo liyendito.

Kamutjangi na Kamutjangighona

Kutjanga vitundwamo vyovivigongi noviruwana vimwe vyoliyendito.

Maruha ghamwe gha litoghororo lya liyendito likungo ntjitwe.